

POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk

w sprawie:

1. **R.K. (K.)** oskarżonego z art. 263 § 2 k.k. i in.,

2. **M.A (A.)** oskarżonego z art. 263 § 3 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 20 maja 2022 r.

skarg obrońców oskarżonych w trybie art. 539a § 1 k.p.k.

od wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 8 grudnia 2021 r., sygn. akt IV Ka (...)

uchylającego pkt I wyroku Sądu Rejonowego w M.

z dnia 8 lutego 2021 r., sygn. akt II K (...)

i przekazującego w tym zakresie sprawę do ponownego rozpoznania

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić skargi;

**2. obciążyć R. K. i M. A. kosztami postępowania skargowego
w częściach na nich przypadających.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy M. wyrokiem z dnia 8 lutego 2021 r., sygn. akt II K (...):

1. w pkt I, na zasadzie art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. uniewinnił oskarżonego R. K. od popełnienia czynów zarzucanych mu w pkt I, III i IV aktu oskarżenia, tj. od dwóch występków z art. 263 § 2 k.k. i art. 53 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1995 roku Prawo łowieckie w zw. z art. 11 § 2 k.k., a także od występków z art. 263 § 2 k.k. i art. 278 § 1 k.k. i art. 53

pkt 4 i 6 ustawy z dnia 13 października 1995 roku Prawo łowieckie w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz oskarżonego M. A. od popełnienia czynów zarzucanych mu w pkt V, VII i VIII aktu oskarżenia, tj. od dwóch występków z art. 263 § 3 k.k. i art. 18 § 2 k.k. zw. z art. 53 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1995 roku Prawo łowieckie i art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 53 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1995 roku Prawo łowieckie w zw. z art. 11 § 2 k.k., a także od występku z art. 263 § 3 k.k. i art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k. i art. 53 pkt 4 i 6 ustawy z dnia 13 października 1995 roku Prawo łowieckie i art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k. i art. 53 pkt 4 i 6 ustawy z dnia 13 października 1995 roku Prawo łowieckie w zw. z art. 11 § 2 k.k., a na zasadzie art. 632 pkt 2 k.p.k. kosztami postępowania w tym zakresie obciążył Skarb Państwa;

2. w pkt II uznał oskarżonego R. K. za winnego popełnienia występku z art. 263 § 2 k.k. i art. 53 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1995 roku Prawo Łowieckie w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to, na mocy art. 263 § 2 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 3 k.k., wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;
3. w pkt III uznał oskarżonego M. A. za winnego popełnienia występku z art. 263 § 3 k.k. i art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 53 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1995 roku Prawo Łowieckie w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to, na mocy art. 263 § 3 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 3 k.k., wymierzył mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;
4. w pkt IV, na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 k.k., wykonanie kar pozbawienia wolności warunkowo zawiesił oskarżonym R. K. i M. A. na okresy prób po 2 lata;
5. w pkt V, na mocy art. 72 § 1 pkt 1 k.k., zobowiązał oskarżonych R. K. i M. A. do pisemnego informowania Sądu Rejonowego w M. o przebiegu okresu próby raz na 3 miesiące;
6. w pkt VI, na mocy art. 71 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 33 § 1 i 3 k.k., wymierzył oskarżonemu R. K. karę 100 stawek dziennych grzywny, a oskarżonemu M. A. karę 50 stawek dziennych grzywny, określając wobec obu oskarżonych wysokość stawki dziennej na kwotę 20 złotych;

7. w pkt VII zaliczył oskarżonym R. K. i M. A. na poczet kar grzywny okresy ich rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie;
8. w pkt VIII orzekł o kosztach procesu.

Sąd Okręgowy w K. – po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonych oraz prokuratora – wyrokiem z dnia 8 grudnia 2021 r., sygn. akt IV Ka (...):

1. „zaskarżony wyrok zmienić w ten sposób, że:
 1. w punkcie III w odniesieniu do oskarżonego M. A. dodatkowo w opisie czynu przyjął, że oskarżony M. A. nakłaniał R. K. do popełnienia czynu zabronionego polegającego na polowaniu oraz do kwalifikacji prawnej przypisanego mu w tym punkcie czynu dodał art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 53 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1995 r. - Prawo łowieckie;
 2. uchylił punkt I i sprawę w tym zakresie przekazał Sądowi Rejonowemu w M. do ponownego rozpoznania”;
 3. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy;
 4. orzekł o kosztach procesu w postępowaniu odwoławczym.

Od ww. wyroku Sądu Okręgowego, w części uchylającej orzeczenie sądu pierwszej instancji, obrońcy oskarżonych wnieśli skargi w trybie art. 539a § 1 k.p.k.

Obrońca R. K. zarzucił:

1. naruszenie art. 437 § 1 i § 2 k.p.k. w zw. z art. 413 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez brak określenia podstawy prawnej uchylenia zaskarżonego wyroku do ponownego rozpoznania, tj. brak wskazania czy zachodzi potrzeba przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, w części (i jakiej), czy też zachodzi podstawa uchylenia z art. 454 k.p.k.;
2. naruszenie art. 437 § 1 i § 2 k.p.k. w zw. z art. 442 § 3 k.p.k. poprzez wydanie wyroku uchylającego wyrok sądu I instancji i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania bez określenia zapatrywania prawnego, wskazań co do dalszego postępowania przed sądem I instancji, a zatem bez określenia czynności, jakie powinien przeprowadzić sąd a quo, dowodów, jakie powinien ponownie przeprowadzić lub ocenić oraz okoliczności, które winny zostać dodatkowo ustalone w toku ponownego rozpoznania.

Podnosząc powyższe, obrońca wniósł uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w K. w zakresie jego pkt I ppkt 2 i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Prokurator w pisemnej odpowiedzi na stanowisko obrońcy R. K., wniósł o oddalenie skargi.

Obrońca M. A. zarzucił naruszenie:

1. art. 437 § 1 i § 2 zd.2 k.p.k. w zw. z art. 413 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez zaniechanie określenia na kanwie zaskarżonego wyroku podstawy prawnej uchylenia wyroku sądu I instancji do ponownego rozpoznania oraz uzasadnienia tejże ewentualnej podstawy, a mianowicie brak wskazania, że zaistniała którakolwiek przesłanka z katalogu zamkniętych podstaw do wydania tego typu rozstrzygnięcia, tj. podstawa z art. 439 § 1 k.p.k. lub art. 454 k.p.k. lub konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości;
2. art. 437 § 1 i § 2 zd.2 k.p.k. w zw. z art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 8 § 1 k.p.k. poprzez wydanie wyroku uchylającego wyrok sądu I instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania bez jednoczesnego określenia przez sąd ad quem zapatrywania prawnego, wskazań co do dalszego postępowania przed sądem I instancji, a zatem bez określenia czynności, jakie powinien przeprowadzić sąd a quo, dowodów, jakie powinien ponownie przeprowadzić lub ocenić oraz okoliczności, które winny zostać dodatkowo ustalone w toku ponownego rozpoznania, w miejsce czego sąd II instancji poprzestał jedynie na krytycznej ocenie oceny dowodów powziętej przez sąd a quo, w sytuacji gdy wskazania sądu odwoławczego nie mogą dotyczyć sposobu oceny poszczególnych dowodów przez sąd I instancji, co w konsekwencji podaje w wątpliwość dalsze prowadzenie przedmiotowego postępowania przez niezależny, bezstronny i niezawisły sąd.

Zarzucając powyższe, obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w K. w pkt I ppkt 2 i konsekwencji przekazanie sprawy sądowi II instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skargi obrońców nie są zasadne.

Zgodnie z art. 539a § 3 k.p.k. skarga od wyroku sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania – może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. Rozpoznanie skargi ogranicza się zatem do zbadania czy zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k., albo czy sąd odwoławczy uchylił wyrok mimo braku formalnych przeszkód – określonych w art. 454 k.p.k. – do wydania wyroku zmieniającego, albo czy jest konieczne przeprowadzenie w całości przewodu sądowego, jak też czy zasadnie stwierdził, iż w sprawie zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza (art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k.). Postępowanie zainicjowane skargą wniesioną w trybie art. 539a § 1 k.p.k. służy zatem kontroli zaistnienia podstaw do uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Przedmiotem tego postępowania nie jest natomiast merytoryczne badanie prawidłowości przeprowadzonej kontroli odwoławczej w aspekcie uchybień zarzucanych w apelacji, jak również zasadności uchybień stwierdzonych przez sąd odwoławczy. Stanowisko to potwierdzone zostało w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego – Izby Karnej z dnia 25 stycznia 2018 r., sygn. akt I KZP 13/17.

Wbrew stanowisku obrońców, z uzasadnienia zaskarżonego wyroku – mimo błędów popełnionych przy wypełnieniu formularza UK 2 – wprost wynika, że podstawą uchylenia orzeczenia sądu I instancji była druga z przesłanek określonych w art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k., a zatem związana z zawartością normatywną przepisu art. 454 § 1 k.p.k., w którym zdefiniowano tzw. reguły *ne peius*. Zadaniem sądu *ad quem* było więc wykazanie, że gdyby nie doszło do zaistnienia stwierdzonego uchybienia (uchybień), to mogłoby zapaść orzeczenie o winie, ale jego wydanie – wobec obowiązującej zasady *ne peius* – nie było dopuszczalne w instancji odwoławczej. Wypełniając to zadanie Sąd Okręgowy w K. wskazał, jakie błędy popełnił sąd *a quo* przy ocenie dowodów. Uchybienia te sprowadzały się do braku dokonania kompleksowej oceny całokształtu materiału dowodowego. Efektem kontroli odwoławczej było stwierdzenie wadliwości

stanowiska Sądu Rejonowego w zakresie prawnokarnej oceny zachowań oskarżonych R. K. oraz M. A.. Sąd odwoławczy diagnozując uchybienia zaistniałe w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, dokonał własnej oceny zebranego materiału dowodowego i doszedł do przekonania, że uwolnienie ww. oskarżonych od odpowiedzialności karnej w zakresie określonym w pkt I wyroku sądu *a quo*, nie było zasadne. Z wyводу sądu *ad quem* wynika, że w tej części istnieją podstawy do wydania wyroku skazującego, jednak reguła określona w art. 454 § 1 k.p.k. nie pozwalała mu na zmianę zaskarżonego apelacją prokuratora rozstrzygnięcia w kierunku skazania oskarżonych. Poczynione przez sąd *ad quem* zapatrywania prawne i wskazania sądu odwoławczego co do dalszego postępowania koncertowały się – ogólnie rzecz ujmując – na zaakcentowaniu stanowiska o konieczności kompleksowej oceny całokształtu materiału dowodowego.

W tej sytuacji bezzasadne są zarzuty obrazy art. 437 § 2 k.p.k., albowiem w uzasadnieniu orzeczenia sądu odwoławczego wyraźnie została wskazana i wykazana podstawa wydania wyroku kasatoryjnego z dyspozycją przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Samo zaś wadliwe wypełnienie formularza uzasadnienia orzeczenia sądu odwoławczego, polegające na nieuzupełnieniu odpowiednich rubryk, nie może prowadzić do konkluzji o naruszeniu art. 437 § 2 k.p.k. Wszelkie uwagi obrońców w tym przedmiocie wraz z zarzutami naruszenia art. 413 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., pozostają poza uprawnieniami kontrolnymi Sądu Najwyższego w trybie art. 539a k.p.k. Również prawidłowość formułowania przez sąd odwoławczy zapatrywań prawnych i wskazań co do dalszego postępowania, w tym także w aspekcie samodzielności jurysdykcyjnej sądu karnego, nie stanowi przedmiotu kontroli Sądu Najwyższego w trybie skargowym. W przepisie art. 539a § 3 k.p.k. nie zawarto bowiem odesłania do art. 442 § 3 k.p.k. (zob. postanowienie SN z 26.04.2021 r., V KS 12/21, LEX nr 3245504). Za całkowicie bezzasadne uznać natomiast należy te wypowiedzi skarżących, które dotyczą rzekomo nieuprawnionej ingerencji sądu drugiej instancji w swobodę orzeczniczą sądu *meriti*. W orzecznictwie Sądu Najwyższego niejednokrotnie wskazywano, że obowiązujący model procesu karnego nie wyklucza możliwości weryfikacji przez sąd odwoławczy sposobu dokonywania ocen i ustaleń sądu I instancji, ale wprost obliuguje do zaprezentowania własnych

rozważań w sytuacji podniesienia w apelacji zarzutu obrazy art. 7 k.p.k., a nawet własnych ustaleń faktycznych. Oceny sądu odwoławczego wcale nie muszą przybierać formy hipotez, czy sugestii. Gdy uprawnia do tego stan sprawy, powinny być klarowne, jednoznaczne, a nawet cechować się stanowczością. Nawet gdyby doszło do przedstawienia w uzasadnieniu wyroku sądu *ad quem* zawołowanych przekonań, czy sugestii wprost odnoszących się do winy oskarżonych, nie są one wiążące dla sądu, któremu przekazano sprawę do ponownego rozpoznania (art. 8 § 1 k.p.k.). Sąd *a quo* obowiązany jest natomiast kierować się zapatrywaniami prawnymi i wskazaniami sądu odwoławczego co do dalszego postępowania, które to z kolei mogą dotyczyć wyłącznie dowodów i innych czynności, które powinny być przeprowadzone, lub okoliczności, które należy wyjaśnić (art. 442 § 3 zdanie 1 i 2 k.p.k.). Wykluczone jest, by wskazania sądu odwoławczego dotyczyły sposobu oceny poszczególnych dowodów (art. 442 § 3 zdanie trzecie k.p.k.). Ciężar dostosowania się do tychże wskazań spoczywa w pierwszej kolejności na sądzie, któremu przekazano sprawę, zaś naruszenie powinności w tym zakresie stanowi względną przyczynę odwoławczą – obrazę przepisów postępowania, to jest art. 442 § 3 k.p.k. (zob. postanowienie SN z dnia 28 października 2020 r., V KS 25/20).

Konkludując, stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy w K. należycie wykazał podstawy do uchylenia zaskarżonego na niekorzyść R. K. i M. A. wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Sąd Najwyższy nie stwierdził, aby w niniejszej sprawie doszło do naruszenia art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. W sprawie nie odnotowano też zaistnienia okoliczności wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. Wadliwa redakcja wyroku sądu odwoławczego, która polega na zamieszczeniu rozstrzygnięcia kasatoryjnego w punkcie dotyczącym zmiany orzeczenia kontrolowanego przez sąd odwoławczy, nie stanowiła uchybienia, które w świetle przepisu art. 539a § 3 k.p.k. obligowałoby do uchylenia zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Najwyższy nie znalazł też podstaw do zastosowania instytucji przewidzianej w art. 97 ustawy o Sądzie Najwyższym, która – co należy podkreślić – jest prerogatywą sądu i nie powinna być przedmiotem wniosków składanych przez uczestników postępowania.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

